

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 15-го Апрѣля — 1838 — Wilno. Piątek. 15-go Kwietnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна, 14-го Апрѣля.

Высочайшимъ Указомъ даннымъ Правительствующему Сенату въ 27 день минувшаго Марта, состоящему въ Министерствѣ Финансовъ по особымъ порученіямъ Коллежскому Советнику Князю Трубецкому, повелѣно быть Виленскимъ Вице-Губернаторомъ.

(В. Г. В.)

Санктпетербургъ, 4-го Апрѣля.

— Г. Статсъ-Секретарь Таниевъ отношеіемъ отъ 13-го Марта сообщилъ Г. Министру Юстиціи, что Государь Императоръ, по представленію Генералъ-Губернатора Генералъ-Адъютанта Князя Долгорукова, въ награду отличной службы и трудовъ по дѣламъ устройства Таурогенскаго шоссе, Всемилостивѣйше пожаловать изволилъ: Секретаря Канцеляріи Виленскаго Военнаго Губернатора, Коллежскаго Ассессора Корецкаго и Бухгалтера шоссеинаго Комитета 12-го класса Онуфрія Янгевскаго въ слѣдующіе чины, а помощника Инженера Фердинанда Морино въ 14-ю классъ.

Г. Статсъ-Секретарь Таниевъ отношеіемъ отъ 14 Марта сообщилъ Г. Министру Юстиціи, что Государь Императоръ, по засвидѣтельствованію Генералъ-Губернатора, Генералъ-Адъютанта Князя Долгорукова, объ отличіи усердной службы и трудахъ состоящаго въ должности Секретаря въ Канцеляріи Генералъ-Губернатора, Губернскаго Секретаря Крикуневича и Исправляющаго должность Казначея Канцеляріи Генералъ-Губернатора и Смотрителя Виленскаго Дворца, Коллежскаго Секретаря Вильгоцкаго, Всемилостивѣйше произвелъ ихъ изволилъ въ слѣдующіе чины.

— Государь Императоръ, по положенію Комитета Гг. Министровъ, въ 15 й день минувшаго Февраля Высочайше повелѣть соизволилъ: въ отвращеніе на будущее время беспорядковъ и упущеній, происходящихъ или отъ недостатка способностей, или отъ невниманія къ своимъ обязанностямъ Членовъ сихъ Судовъ, кои однако жъ всегда возбуждаютъ ходатайства объ учрежденіи Временныхъ Судовъ, или усиленіи штата Судовъ постоянныхъ, въ напрасное обремененіе казны и безъ всякой въ томъ пользы для службы, въ дополненіе къ 744 ст. 2 Тома Свода Законовъ постановитъ правиломъ, чтобы служащіе по выборамъ Дворянства Члены Земскихъ Судовъ, не иначе могли поступать въ новыя должности по выборамъ или въ коронную службу, какъ предъявивъ аттестатъ или свидѣтельство, что лежавшія на обязанности ихъ, по званію Членовъ Земскихъ Судовъ, дѣла или кончены и кому слѣдовали сданы въ надлежащемъ порядкѣ, или по крайней мѣрѣ произволились съ должною дѣятельностію и успѣхомъ; если же накопленіе дѣлъ въ Земскихъ Судахъ происходитъ отъ допущенныхъ съ давняго времени беспорядковъ; то хотя принятіе и въ семь случаевъ нужныхъ мѣръ есть обязанность ближайшаго Начальства, но пріостановленіе выдачи увольнительныхъ видовъ послѣднимъ Членамъ, впредь до окончанія ими всѣхъ дѣлъ, должно быть дѣлаемо съ надлежащею осмотрительностію и не иначе, какъ съ особаго каждый разъ разрѣшенія Министра Внутреннихъ Дѣлъ, которому

ВІАДОМОСІИ КРАЈОВЕ.

Вильно, 14-го Kwietnia.

Презъ Найвысшій Указъ, даны Рządzącemu Senatowi въ dniu 27-m zeszłego Marca, zostającemu w Ministerjum Skarbu do szczególnychъ poleceń Radcy Kollegialnemu Xięciu Trubeckiemu, rozkazano byдъ Wileńskim Vice-Gubernatoremъ. (W. G. G.)

Sankt-Petersburg, 4-go Kwietnia.

P. Sekretarz Stanu Taniejew przez odniesienie się pod dniem 14-m Marca udzielił P. Ministrowi Sprawiedliwości, że Cesarz Jego Mość, na przedstawienie Jenerał Gubernatora, Jenerał Adjutanta Xięcia Dothorukowa, w nagrodę odznaczającej się służby i prac w rzeczy budowania szosse Taurogien'kiego, Najłaskawiej raczył podnieść: Sekretarza Kancellaryi Wileńskiego Wojennego Gubernatora, Assesora Kollegialnego Koreckiego i Buchaltera Komitetu Szossejnego, 12-ej klasy Onufrego Janczewskiego do rang następnych, a Pomocnika Inżyniera Ferdynanda Morino, do klasy 14-ej.

— P. Sekretarz Stanu Taniejew przez odniesienie się pod dniem 14-m Marca udzielił P. Ministrowi Sprawiedliwości, że CESARZ Jego Mość, na zaświadczenie Jenerał Gubernatora, Jenerał Adjutanta Xięcia Dothorukowa, o odznaczającej się gorliwością służbie i pracach zostającego w obowiązku Sekretarza w Kancellaryi Jenerał-Gubernatora, Gubernialnego Sekretarza Krykuniewiczа i sprawującego obowiązek Kassyera Kancellaryi Jenerał-Gubernatora i Dozórцы Pałacu Wileńskiego, Kollegialnego Sekretarza Wilgockiego, Najłaskawiej raczył podnieść do rangi następującej.

— CESARZ Jego Mość, po nastąpieniu postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, 15-go zeszłego Lutego Najwyżej rozkazać raczył: dla uchylenia, na czas przyszły nieporządków i uchybień, pochodzących, albo z niedostatku zdolności, albo z niepilności w swych obowiązkach Członków tych Sądów Ziemijskich, które atoli zawsze powodem są do starań o ustanowienie Sądów Czasowych, albo o powiększenie etatu Sądów zwyczajnych, z daremnym obciążeniem skarbu i bez żadnej ztąd korzyści dla służby, na dopełnienie 744 artykułu z Tomu Połączenia Praw postanowić za prawidłó, ażeby służący z wyborów Dworzanstwa Członkowie Sądów Ziemijskich, nie inaczej mogli wstępować do nowych obowiązków z wyborów albo do służby koronnej, jakъ за okazaniem аттестату czyli świadectwa, że dzieła, które powierzone były ichъ obowiązkomъ w urzędzie Członków Sądów Ziemijskich, albo zostały ukończone i кому należало zdane w należyтымъ порядку, albo przynajmniej prowadzone były z należyтą czynnością i skutkiem; jeżeli zaś nagromadzenie się spraw w Sądach Ziemijskich pochodzi z dopuszczonych oddawna nieporządków; tedy, chociaż przedsięwzięcie i w tym razie potrzebnychъ środkówъ jestъ obowiązkiemъ najbliższej Zwierzchności, ale zatrzymanie wydania аттестатów ostatnimъ Członków, przedъ ukończeniemъ przezъ nichъ dziełъ wszystkich, powinno byдъ czynione zъ należyтą ostróżnością i nie inaczej, jakъ за osobnémъ każdy разъ rozstrzygnięciemъ Ministra Sprawъ Wewnętrznychъ, któremu zostawić w tychъ zdarzeniachъ, gdzie podługъ jego

и предоставлять въ тѣхъ случаяхъ, гдѣ по соображеніямъ его мѣра сія окажется несправедливою или недостаточною, изыскивать другіе для сего способы, избѣгая сколько возможно учрежденія Временныхъ Земскихъ Судовъ. (Оуб. Пр. Сен. 17 Мар. 1838 г.)

— Правительствующій Сенатъ слушалъ предложеніе Господина Министра Юстиціи, Тайнаго Советника и Кавалера Дмитрія Васильевича Дашкова, что по поводу встрѣтившагося вопроса: лишаются ли семейства чиновниковъ, награжденных при отставкѣ чинами, права на единовременныя пособія, подобно тому, какъ лишены они опредѣлительно права на пенсію? оны Г. Министръ Юстиціи входилъ съ представленіемъ въ Комитетъ Гг. Министровъ. Его Императорское Величество, по положенію Комитета, въ 22 день минушаго Февраля, Высочайше повелѣть соизволилъ: въ отвращеніе всякаго по сему предмету сомнѣнія, пояснить, что семейства означенныхъ чиновниковъ, соответственное разуму 1384 ст. предложенія Свода Уставовъ о службѣ Гражданской не имѣютъ права и на полученіе единовременныхъ по уставу пособій. (Оп. Пр. Сен. 21 Марта 1838 г.)

— Правительствующій Сенатъ слушалъ представленіе Г. Министра Финансовъ, что по поводу Высочайше утвержденного 3-го Ноября 1837 года Мнѣнія Государственнаго Совѣта, которымъ для облегченія земства по содержанію почтовыхъ лошадей, распространена на всѣ почтовые станціи въ Имперіи, сила и дѣйствіе § 44-го Высочайше утвержденного положенія о вольныхъ почтахъ и примѣчанія къ сему §, за исключеніемъ токмо назначенной возчикамъ платы на водку, оны Г. Министръ Финансовъ входилъ съ представленіемъ въ Комитетъ Гг. Министровъ, по положенію коего, Государь Императоръ 8-го минушаго (Февраля) Высочайше повелѣть соизволилъ: 1) Предоставляемое Высочайше утвержденнымъ 3-го Ноября минушаго года Мнѣніемъ Государственнаго Совѣта право содержателямъ почтовыхъ станцій, получать плату за смазку колесъ и повозки, включать въ условія при торгахъ на поставку почтовыхъ лошадей какъ по предстоющему съ 1839 года трехлѣтію, такъ и на будущее время, убѣждая желающихъ торговаться, сдѣлать пониженіе цѣнъ сообразно съ предоставляемыми имъ отъ проѣзжающихъ выгодами за смазку колесъ и дачу повозокъ, и опредѣляя выгодность цѣнъ общими соображеніями о цѣнахъ на хлѣбъ и фуражъ и мѣстными хотя приблизительными свѣдѣніями, о числѣ вольнопроѣзжающихъ. 2) Въмѣнить въ обязанность мѣстнымъ Начальствамъ употребить все зависящія отъ нихъ мѣры, къ возможному пониженію цѣнъ, и за тѣмъ если цѣны въ сложности по всей губерніи признаны будутъ выгодными, дозволить взиманіе вновь предоставляемыхъ почтосодержателямъ сборовъ на всѣхъ станціяхъ безъ различія, не входя ни въ какія по каждому уѣзду, а тѣмъ менѣе по каждой станціи, особенныя въ семь отношеній распоряженія. 3) Заключеніе о выгодности цѣнъ и утвержденіе торговъ на почтовыхъ станціяхъ, предоставить Губернскимъ Начальствамъ подъ непосредственною отвѣтственностію Начальниковъ Губерній. И 4) Платежъ ямщикамъ за смазку и повозки, установленныхъ Высочайше утвержденнымъ 3-го Ноября 1837 года Мнѣніемъ Государственнаго Совѣта денегъ, начать съ 1-го Мая 1838 года. (Оуб. Прав. Сен. 26 Марта 1838 г.) (С. В.)

Всеподданнѣйшій докладъ Г. Министра Народнаго Просвѣщенія объ экспедиціи для опредѣленія разности между уровнями Чернаго моря и моря Каспійскаго, удостоенный въ 19-й день Марта 1838 года Высочайшаго утвержденія.

Предпринятая по Высочайшему Вашему Императорскаго Величества повелѣнію ученая экспедиція къ Каспійскому и Черному морямъ привела теперь свои дѣйствія къ окончанію. Астрономы: *Фусъ* младшій, *Заблеръ* и *Савицъ*, на которыхъ было возложено это важное порученіе, возвратились въ С. Петербургъ послѣ 18-ти мѣсячнаго отсутствія, и представили общій отчетъ въ своихъ дѣйствіяхъ.

Вопросъ объ относительномъ положеніи уровней обонхъ морей рѣшенъ теперь положительно, и Геологія обогатилась достовернымъ фактомъ, что на твердой землѣ стараго свѣта есть площадь, которой поверхность ниже уровня Океана. На цѣлой поверхности земнаго шара, по всей вѣроятности, не встрѣчается другаго подобнаго факта, которому примѣры, въ весьма большемъ числѣ, находятся однако на лунѣ, гдѣ необъятныя глубины опускаются ниже общей ея поверхности. Теперь остается еще очень любопытною задачею опредѣлить настоящіе предѣлы и берега этого бассейна на твердой землѣ, т. е. отыскать на окружномъ пространствѣ все пункты, которые находятся на одной высотѣ съ уровнемъ Чернаго мо-

уваги шрздекъ ten okaże się niesprawiedliwym, albo niedostatecznym, obmyślac inne do tego sposoby, unikając, jak można, stanowienia Czasowych Sądów Ziemskich. (Op. przez R. Sen. 17-go Marca 1838 r.)

— Rządzący Senat słuchali przełożenia Pana Ministra Sprawiedliwości, Radzcy Tajnego i Kawalera Dymitra Wasilewicza Daszkowa, iż z powodu następnego zapytania: azali rodziny urzędników, rangą przy odstawce nagrodzonych, tracą prawo do jednorazowego wsparcia, tak, jak są pozbawieni prawa do pensyi? P. Minister Sprawiedliwości czynił przedstawienie do Komitetu PP. Ministrów. Jego Cesarska Mość, po następnym postanowieniu Komitetu, w dniu 22-m zeszłego Lutego, Najwyżej rozkazać raczył: dla zapobieżenia wszelkiej w tej rzeczy wątpliwości, objaśnić, że rodziny pomienionych urzędników, podług brzmienia 1384 artykułu dalszego ciągu Połączenia Ustaw o służbie cywilnej, nie mają prawa i do otrzymania jednorazowych podług ustawy wspomóżen. (Op. przez R. Sen. 21 Marca 1838 r.)

— Rządzący Senat słuchali przedstawienia P. Ministra Skarbu, iż z okoliczności Najwyżej utwierdzonej 3-go Listopada 1837 roku Opinii Rady Państwa, przez którą dla ulżenia ziemstwu w utrzymywaniu koni pocztowych, rozciągniona została na wszystkie stacye pocztowe w Cesarstwie, moc i skutki § 44-go Najwyżej utwierdzonej ustawy o pocztach wolnych i uwagi do tegoż §, z wyłączeniem tylko naznaczonej płacy woźnikom na wódkę, P. Minister Skarbu czynił przedstawienie do Komitetu PP. Ministrów, po którego postanowieniu, Cesarz Jego Mość, d. 8 zeszłego Lutego Najwyżej rozkazać raczył: 1) Dozwolone przez Najwyżej utwierdzoną 3-go Listopada zeszłego roku Opinią Rady Państwa prawo utrzymującym stacye pocztowe, pobierać płacę za smarowanie kół i danie powozu, obejmować w warunkach przy targach na dostarczenie koni pocztowych, tak w następujących trzech latach od roku 1839, jako i na czas przyszły, starając się, ażeby życzący uczestniczyć w targach, uczynili zniżenie cen odpowiednio dozwolonym dla nich dochodom od przejeżdżających za smarowanie kół i danie powozu, naznaczając dogodnie ceny podług istniejących cen zboża i furazhu, i podając miejscowe chociażby przybliżone wiadomości, o liczbie wołno przejeżdżających. 2) Przepisać za obowiązek władzom miejscowym, ażeby użyły wszystkich zależących od nich środków, do takiego, jak tylko można, zniżenia cen, a zatem, jeżeli ceny średnie z całej Gubernii uznane będą za dogodne, dozwolili pobierania zostawionych utrzymującym poczty poborów, na wszystkich stacyach bez różnicy, nie wchodząc w żadne w każdym powiecie, a tѣm bardziej na każdej stacyi, osobno w tym względzie rozporządzenia. 3) Stanowienie o dogodności cen i utwierdzenie targów na stacye pocztowe, zostawić Gubernialnym Zwierzchnościom pod bezpośrednią odpowiedzialnością Naczelników Gubernij. I 4) Płacenie woźnikom za smarowanie i powozy ustanowionych przez Najwyżej utwierdzoną 3-go Listopada 1837 roku Opinią Rady Państwa pieniędzy, zacząć od 1-go Maja 1838 roku. (Op. przez Rz. Sen. 26-go Marca 1838 r.) (G.S.)

NAJUNIŻEJSZE PRZEŁOŻENIE P. MINISTRA NARODOWEGO OŚWIĘCENIA O EXPEDYCYI DLA OZNACZENIA RÓŻNICY MIĘDZY POZIOMAMI MORZA CZARNEGO I MORZA KASPIJSKIEGO, NAJWYŻEJ UTWIERDZONE 19-GO MARCA 1838 ROKU.

Przedsięwzięta z Najwyższego Waszej Cesarskiej Mości rozkazu uczona ekspedycja do morza Kaspijskiego i Czarnego, doprowadziła teraz prace swoje do końca. Astronomowie: *Fuss* młodszы, *Sabler* i *Sawicz*, którym zlecono było to ważne poruczenie, powrócili do St. Petersburga po ośmnaście-miesięcznej nie bytności, i złożyli ogólną sprawę ze swych czynności.

Zagadnienie o względnem położeniu poziomów dwóch mórz Czarnego i Kaspijskiego, zostało teraz rozstrzygnięciem stanowczo, a Geologia wzbogacona została niewątpliwym faktem: że na stałym lądzie starego świata znajduje się płaczyna, której powierzchnia niższa jest od poziomu Okeanu. Na całej powierzchni kuli ziemskiej, podług wszelkiego do prawdy podobieństwa, nie napotyka się drugiego podobnego faktu, którego jednakże przykłady, w nader wielkiej liczbie, znajdują się na Xiężycu, gdzie nieobjęte głębiny niższe są od ogólnej jego powierzchni. Teraz pozostaje jeszcze nader ciekawym zadaniem, oznaczyć rzeczywiste granice i brzegi tej głębi na lądzie stałym, to jest: wyznać na całej okolicznej przestrzeni wszystkie punkta, które się znaj-

ра. Соединеніе этихъ точекъ между собою дастъ линію, за которою начинается спускъ съ поверхности, возвышающейся надъ уровнемъ Океана, въ площадъ ниже зеркала моря. Очень вѣроятно, что этою линіей очертится пространство гораздо обширнѣе всей поверхности Каспійскаго моря, потому что экспедиція опредѣлила уже положеніе одного пункта, который отстоитъ отъ берега Каспійскаго моря на 65 версты въ прямомъ направленіи. Можетъ быть сн пункты, по другимъ направленіямъ, удалятся даже на разстояніе еще гораздо значительнѣе; открыть ихъ будетъ очень не трудно въ послѣдствіи времени: для этого нужно, въ какомъ бы то ни было направленіи, подняться только на высоту 101 фута надъ действительною поверхностію Каспійскаго моря.

Теперь Астрономы-путешественники занимаютъ ся окончательными вычисленіями своихъ наблюденій, и нужно еще нѣсколько мѣсяцовъ, чтобы въ точности узнать какую обильную жатву собрала экспедиція для науки, которую она обогатила фактами важными и въ отношеніи къ разности высотъ всѣхъ пунктовъ, лежащихъ между обоими морями, и относительно возвышенія главныхъ вершинъ Кавказа, и въ разсужденіи разнаго рода барометрическихъ наблюденій, и наконецъ, касательно любопытнаго явленія миража и преломленія, и проч. Въ географическомъ отношеніи особенную важность придаетъ экспедиція произведенное ею нивелированіе по всей операціонной линіи между Азовскимъ моремъ и моремъ Каспійскимъ на пространствѣ 800 верстъ, гдѣ опредѣлены всѣ замѣтные и видимые въ степяхъ пункты, по обимъ сторонамъ, на разстояніи почти 15 верстъ. Первымъ основаніемъ для этой Географической операціи служатъ астрономическія наблюденія, которыя произведены на обимъ крайнихъ пунктахъ линіи нивелированія и въ разныхъ пунктахъ промежуточныхъ. Начиная съ этихъ точекъ, произведены операціи Геодезическія, и наконецъ, для подробности свидѣній, опредѣлено въ малыхъ разстояніяхъ посредствомъ компаса, положеніе церквей, деревень, возвышеній и холмовъ. Въ степяхъ, гдѣ населеніе такъ скудно, экспедиція опредѣлила положеніе 36 церквей, 32 селеній, 5 горъ, и одного острова на Каспійскомъ морѣ.

Всѣ эти результаты экспедиціи свидѣтельствуютъ, что Члены ея не только совершенно выполнили данныя имъ наставленія, но и собственнымъ благоразуміемъ существенно споспѣшествовали полному успѣху порученія, которое было на нихъ возложено. Зная трудности подобнаго предпріятія, отдавая полную справедливость чрезвычайной точности, съ какою исполнены всѣ части этого труда, и принимая въ соображеніе значительную обширность операціонной линіи, нельзя не удивляться, что экспедиція привела свои занятія къ окончанію въ 17½ мѣсяцевъ, тѣмъ болѣе, что слѣшкомъ половину этого времени заняли перѣезды, приготовленія въ Новочеркаскѣ и перерывы, причиненные зимою и осеннею и весеннею распутицами въ степяхъ. Ближайшее изслѣдованіе показало, что время, которое собственно употреблено на главныя операціи между обоими морями, составляетъ только 7 мѣсяцевъ. Одно неотомимое рвеніе, постоянное прилежаніе въ благопріятные для занятій мѣсяцы и непрерывное единодуміе Астрономовъ-путешественниковъ *Фуса*, *Заблера* и *Савига*, дали имъ возможность привести къ окончанію свои занятія въ такое короткое время.

Видя себя въ обязанность упомянуть также о Механикѣ *Мазингѣ*, который съ своей стороны содѣйствовалъ къ полному успѣху этого ученаго предпріятія не только въ качествѣ Механика, но также дѣятельнымъ участіемъ, которое принималъ въ самыхъ операціяхъ.

Въ уваженіе всѣхъ сихъ обстоятельствъ, осмѣливаясь представить, не благоудно ли будетъ Вашему Императорскому Величеству наградить Адъюнкта-Профессора *Фуса* Орденомъ Св. Анны 5-й степени, Магистра *Савига* и Кандидата *Заблера* Орденомъ Св. Станислава 4-й степени; Механику *Мазингу* пожаловать одновременно изъ Государственнаго Казначейства три тысячи рублей. (Снб. В.)

СТАТИСТИКА,

Промышленность, Торговля и т. д.

Отчетъ Министра Внутреннихъ Дѣлъ, за 1836 годъ.

(Продолженіе).

Нравственное состояніе народа.

При обзорѣ происшествій 1836 года, должно съ удовольствіемъ замѣтить, что они служатъ новымъ, утѣшительнымъ доказательствомъ хорошей нравственности Русскаго народа, и врожденной любви его къ порядку, охраняемому чувствомъ вѣры и преданности къ престолу, можетъ быть еще болѣе, немелодѣтельности мѣстныхъ начальствъ.

дужа на одной wyniosłości z poziomem morza Czarnego. Połączenie tych punktów między sobą utworzy linią, za którą zaczyna się pochyłość powierzchni, nad poziom Oceanu wznoszącej się, i płaszczyzna niższa od zwierciadła morza. Wielkiem jest do prawdy podobieństwem, że linia ta obejmie daleko większą przestrzeń od całej powierzchni morza Kaspijskiego, dla tego, że ekspedycja oznaczyła już położenie jednego punktu, który odległy jest od brzegu morza Kaspijskiego na 65 wiorsty w prostym kierunku. Bydź może, że się te punkta w innych kierunkach oddalają na odległość daleko jeszcze znaczniejszą; odkryć je całe nie będzie trudno w późniejszym czasie: trzeba w tym celu, w jakimkolwiek kierunku, wzniesć się tylko na wyniosłość 101 stop wynoszącą nad rzeczywistą powierzchnią morza Kaspijskiego.

Teraz Astronomowie-podróżnicy zajmują się ostatecznymi obliczeniami swych postrzeżeń, i trzeba kilku jeszcze miesięcy, ażeby z pewnością dowiedzieć się: jak obfite żniwo zebrała ekspedycja dla nauki, którą ona wzbogaciła ważnymi faktami, i ze względu różnicy wyniosłości wszystkich punktów, między temi dwoma morzami położonych, w stosunku do wyniosłości głównych wierzchołków Kaukazu, i codo różnego rodzaju obserwacji barometrycznych, i nakoniec względem ciekawego zjawiska dwojenia się i łamania i t. d. We względzie geograficznym szczególną ważność przydaje ekspedycji uskutecziona przez nią niwellacja po całej linii operacyjnej między morzem Azowskim a Kaspijskim na przestrzeni 800 wiorst, gdzie są oznaczone wszystkie godne uwagi i widzialne w stepach punkta, po obu stronach, na odległości prawie 15-tu wiorst. Za pierwszą zasadę tej operacji geograficznej służą obserwacje astronomiczne, czynione na obu skrajnych punktach linii niwellacyjnej i na różnych punktach pośrednich. Zaczynając od tych punktów, wykonane są operacje geodezyczne, i nakoniec, dla szczególnych wiadomości, oznaczono w małych odległościach za pomocą kompasu, położenie kościołów, wsi, wyniosłości i wierzchołków gór. W stepach, gdzie tak mała jest osiadłość, ekspedycja oznaczyła położenie 36 kościołów, 32 osad, 5 gór, i jednej wyspy na morzu Kaspijskim.

Wszystkie te wypadki ekspedycji świadczą, że członkowie jej, nie tylko zupełnie wykonali daną im instrukcją, ale i własnym rozsądkiem istotnie przyłożyli się do pomyślnego uskutecznienia włożonego na nich polecenia. Znając trudności tego przedsięwzięcia, oddając zupełną sprawiedliwość nadzwyczajnej ścisłości, z jaką są wypełnione wszystkie części tej pracy, i mając na względzie znaczną obszerność linii operacyjnej, nie można się nie zdziwić, że ekspedycja ukończyła swe prace w 17½ miesiącach, tém bardziej, że więcej, jak połowę czasu zajęły przejazdy, przysposobienia się w Nowoczerkasku i przerwy, których przyczyną były zima i jesień, oraz wiosną bezdroża w stepach. Bliższe śledzenie wykazało, że czas, który właściwie użyto na główne operacje między obudwoma morzami, wynosi tylko 7 miesięcy. Sama niezmiernie gorliwość, stateczna pilność w pomyślnych dla prac miesiącach i nieustanna zgodność Astronomów podróżników *Fussa*, *Sablera* i *Sawicza*, dały im możność przeprowadzenia do końca prac swoich w tak krótkim czasie.

Poczytną sobie za obowiązek wspomnieć także o mechaniku *Masingu*, który ze swej strony przyłożył się do zupełnego skutku tego uczonego przedsięwzięcia, nie tylko jako mechanik, ale też przez czynne uczestnictwo, jakie przyjmował w samych operacjach.

Znawagi na wszystkie te okoliczności, osmielam się przedstawić: azali nie podoba się Waszej Cesarskiej Mości nagrodzić Professora Adjunkta *Fussa* Orderem Św. Anny 5-go stopnia, Magistra *Sawicza* i Kandydata *Sablera* Orderem Św. Stanisława 4-go stopnia; Mechanikowi *Masingowi* przeznaczyć jednorazowie z Podskarbstwa Państwa trzy tysiące rubli. (G.S.P.)

STATYSTYKA,

PRZEMYSŁ, HANDEL i t. d.

Zdanie Sprawy Ministra Spraw Wewnętrznych,

za rok 1836.

(Ciąg dalszy).

Stan moralności narodu.

Zastanawiając się nad wypadkami r. 1836, z radością dostrzegamy, że te służą za nowy pocieszający dowód dobrej moralności narodu Rosyjskiego, jako też wrodzonej mu skłonności do porządku, opartej bardziej może na religii i przywiązaniu do Tronu, niżeli na czujności władz miejscowych.

Число важныхъ преступленій, въ продолженіе 1836 года, вообще не увеличилось: разбоевъ и грабежей въ жилыхъ домахъ было меньше, нежели въ 1835 (всего 73), хотя и въ семь послѣднемъ году, число ихъ значительно уменьшилось въ сравненіи съ предшествовавшимъ временемъ; на дорогахъ и вообще въ жилыхъ мѣстахъ, — не много болѣе (182). Убіиствъ также не много болѣе противъ 1835 (1230); но въ томъ числѣ: 113 случайныхъ; 380 совершенныхъ безъ умысла, въ дракѣ или запальчивости; 327 — неизвестными доселѣ людьми; наконецъ только 410 убійствъ доказанно умысленныхъ. Самоубійствъ, въ 1836 году, было 1432; меньше, нежели въ 1835 году, 194. Церковной татбы было 21 примѣръ. Поджоги открыты: въ 6 городахъ, 2 мѣстечкахъ и 22 деревняхъ.

Распространеніе и усовершенствованіе сельской промышленности.

Хлѣбопашество.

Во всеподданнѣйшихъ отчетахъ моихъ за 1834 и 1835 годы, я имѣлъ случай замѣтить, что стараніемъ министерства внутреннихъ дѣлъ для поощренія и улучшенія главнѣйшей части сельскаго хозяйства: *хлѣбопашества*, постоянно и съ видимыми успѣхами содѣйствуетъ министерство финансовъ. Считаю долгомъ нынѣ повторить сіе. Подъ вѣдѣніемъ сего министерства учрежденъ курсъ земледѣлія профессора *Шмалца* въ *Кустгофѣ* близъ Дерпта, и *Высшее учебное заведеніе* — Могилевской губерніи въ казенномъ *Горызорецкомъ* имѣніи. *Земледѣльческая газета*, издаваемая также при министерствѣ финансовъ, продолжаетъ обращать на себя вниманіе сельскихъ хозяевъ, распространяя между ними полезныя свѣдѣнія и любопытныя наблюденія. Нѣкоторыя статьи сей газеты заимствуются изъ *Журнала Министерства Внутреннихъ Дѣлъ*, которое съ своей стороны по возможности содѣйствуетъ успѣхамъ земледѣлія и точныхъ понятій объ истинныхъ потребностяхъ онаго, какъ собраніемъ и обнародованіемъ вѣрныхъ о состояніи и видахъ урожая извѣстій, такъ и помѣщеніемъ въ журналѣ своемъ всего, что можетъ обратить общее вниманіе на необходимость и средства усовершенствованій въ разныхъ вѣтвяхъ сельскаго хозяйства. Впрочемъ нельзя сомнѣваться, что надобность и важность сихъ усовершенствованій начинаютъ уже чувствовать повсемѣстно; сіе доказываютъ и труды многихъ по сей части общества, и имѣющіяся въ виду сего рода предпріятія и предположенія *), и получаемыя изъ разныхъ краевъ Имперіи свѣдѣнія о направленіи умовъ къ сей общепользующей, а сверхъ того привлекательной и по видимымъ личнымъ выгодамъ цѣли. (*Продолженіе впрѣдѣ*).

*) Здѣсь можно наименовать проектъ учрежденія Общества для выдѣлыванія и продажи сухаго назема (poudrette) и такъ называемаго noir animalisé, и выданную на сей же предметъ привилегію.

Liczba ważnychъ przestępstw, w ciągu roku 1836, w ogólności się nie powiększyła: rozbojów i grabieży po domachъ zamieszkałychъ było mniej, niżъ w 1835 (w ogóle było 73), lubo i w tymъ ostatnimъ roku, w stosunku do poprzedniego liczba podobnychъ wypadkówъ znacznie się zmniejszyła; na gościńcachъ i w ogólności w miejscachъ niezamieszkałychъ, było podobnychъ wypadkówъ nieco więcej (182). Zabójstwъ także cokolwiek więcej, jakъ w r. 1835 (1230); w tej liczbie przypadkowychъ 113; spełnionychъ bezъ zamiaru w kłótni lub popędliwości 380; przezъ niewiadome dotądъ osoby 327; wreszcie rozmyślnie dokonanychъ było tylko 410. Samobójstwъ w r. 1836, było 1432, mniej o 194, niżъ w r. 1835; kradzieży rzeczy kościelnychъ było 21; zbrodnia podpalania wykryto w 6 miastachъ, 2 miasteczkachъ i 22 wsiachъ.

Rozkrzewienie i udoskonalenie przemysłu wiejskiego.

Rolnictwo.

W sprawozdaniachъ moichъ z 1834-go i 1835-go roku, a najgłówniej uszanowaniem składanychъ, miałemъ sposobnośćъ namienienia, że starania Ministerstwa Spraw Wewnętrznychъ, zmierzające do zachęcenia i polepszenia stanu najgłówniejszej części gospodarstwa wiejskiego: *rolnictwa*, ciągle i z widocznymъ skutkiemъ wspiera Ministerstwo Skarbu. Mamъ sobie za obowiązekъ powtórzyć to obecnie. Pod kierunkiemъ tego Ministerstwa utworzony zostałъ kursъ agronomii przezъ Professora *Schmalza*, w Kusthofie, pod Dorpatemъ, oraz *Wyższy Zakładъ naukowy*, w majątności *Horyhoreckiej*, w Gubernii Mohylewskiej. *Gazeta rolnicza*, wydawana także w Ministerstwie Skarbu, nie przestaje zwracać na siebie uwagi gospodarzy wiejskichъ, rozszerzając pomiędzy nimi wiadomości pożyteczne i postrzeżenia ciekawe. Niektóre artykuły tej gazety czerpane są zъ *Dziennika Ministerstwa Spraw Wewnętrznychъ*, które, ze swej strony, o ile można, pomaga postępomъ rolnictwa i rozszerzaniu dokładnychъ wyobrażeńъ o istotnychъ jego potrzebachъ, takъ przezъ zbieranie i ogłaszanie pewnychъ wiadomości o stanie i nadziejachъ zbiorówъ, jako też przezъ dawanie miejsca wъ swoimъ dzienniku temu wszystkiemu, co może wskazać potrzebę i środki udoskonalenia różnychъ gałęzi gospodarstwa wiejskiego. Wszakże wątpić nie można o témъ, że niezbedność i ważność takowychъ udoskonalenъ jużъ wszędzie czuć się daje; dowodemъ tego są i prace przezъ wiele stowarzyszeńъ przedsiębrane, i biorące początekъ wъ tychъ widokachъ przedsięwzięcia i projekta *), i odbierane zъ różnychъ prowincyjъ Państwa wiadomości o skierowaniu umysłówъ do tego celu zarówno użytecznego, jakъ i powabnego, nie mniej ze względówъ osobistychъ korzyści jakie obiecuje.

(*Dalszy ciągъ nastąpi*).

*) Wypada tu wspomnieć o projekcie zawiązania Towarzystwa do wyrabiania i sprzedaży próchnicy (poudrette) i takъ zwanego nawozu noir animalisé: na co wydanymъ zostałъ przywilej.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Краковъ, 9-го Апрѣля.

Секретарь здѣшняго Университета, объявилъ именованъ академическаго Сената въ Краковѣ, что открывається конкурсъ для замѣщенія катедры археологіи, герменевтики и введенія къ священному писанію вѣтхаго и новаго Завета, экзегетики, вѣтхаго и новаго Завета и восточныхъ языковъ, съ обязанностію преподавать эти предметы на Латинскомъ языкѣ съ восточными языками по 10 часовъ въ недѣлю, по автору, предписанному статутомъ, съ годовымъ жалованьемъ 4,000 зл. поль. (G. C.)

Австрія.

Вѣна, 4-го Апрѣля.

Рифать-Бей, Турецкій Посланникъ при Вѣнскомъ дворѣ и Кіалиль-Паша, Посланникъ въ Берлинѣ, прибыли сюда изъ Земли на пароходѣ *Zrinyi*. Свиту ихъ составляютъ два секретаря посольства, драгоманъ, дервишъ и 30 другихъ лицъ принадлежачихъ къ миссіи.

Лембергъ, 7-го Апрѣля.

Магистратъ здѣшняго города препроводилъ тысячу флор. ков. мон. изъ городскихъ доходовъ въ пособіе жителямъ городовъ Песта и Офена.

— Изъ Праги уведомляютъ, что Устурнъ *Михль* извѣстный по сочиненію: „*О литературѣ Чешскаго нарѣчія*“ пригатовилъ къ печати на Нѣмецкомъ языкѣ: „*Основанія Славянскаго языка, по его четыремъ главнымъ нарѣчіямъ: Чешскому, Польскому, Илирійскому и Русскому.*“

Пестъ, 4-го Апрѣля.

Изъ официальныхъ донесеній теперь видно, что не такое количество людей отъ послѣдняго наводненія лишилось жизни какъ сначала полагали и уведомляли, именно не болѣе 127. Состояніе здоровья у-

ВІАДОМОСІИ ЗАГРАНИЧНЕ.

Краковъ, 9-го Квіетнія.

Секретарь тудеяшаго Университету, оглосилъ въ именованіи Сенату Академическаго въ Краковѣ, и въ целу осадzenia Катедры Archeologii, Hermeneytyki i Introdukcyi do Pisma S. Starogo i Nowego Testamentu, Exegetyki, Starogo i Nowego Testamentu, i językówъ wschodnichъ, zъ obowiązkіemъ wykładania tychъ przedmiotówъ wъ języку łacińskimъ wrazъ zъ językami wschodnimi po 10 godzinъ na tydzień, wedługъ autora statutu przepisanego, zъ pensją roczną 4,000 złp., otwiera się konkursowy popis. (G. C.)

Австрія.

Вієна, 4-го Квіетнія.

На паровымъ статку *Zrinyi* przybyli tu zъ Semlina, w dniu 29 z. m. Rifat Bej, Турецки Поселъ przy dworze Wiedeńskimъ, i Kiamil Basza Поселъ przy dworze Berlińskimъ. Wъ ichъ orszakу znajdują się dwaj Sekretarze poselstwa, tłumacz, derwisz i 30 innychъ osóbъ.

Лвѣвъ, 7-го Квіетнія.

Magistratъ тудеяшаго miasta, przestałъ tysiącъ złr. monetą konwencyjną, zъ miejskiego majątku na wsparcie mieszkańcówъ miasta Pesta i Budy.

— Dowiadujemy się zъ Pragi, że Justyn *Michl*, znany zъ dzieła: „*O literaturze czeskiego narzecza*,” wygotowałъ do druku wъ języку niemieckimъ: „*Zasady mowy Sławiańskiej, wedługъ jejъ czterechъ głównychъ narzeczy: Czeskiego, Polskiego, Illiryskiego i Ruskiego.*“

Пестъ, 4-го Квіетнія.

Zъ urzędowychъ doniesieńъ okazuje się teraz, że nie такъ wiele ludzi utraciło życie przezъ ostatnią powódź, jakъ zъ początku mniemano i donoszono, albowiemъ nie więcej nadъ 127. Stanъ zdrowia polepsza się такъ dale-

лучшается такъ, что изъ помѣщенныхъ въ госпитальхъ лицъ, остается еще только 200 человекъ. (G. C.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 7 го Апрѣля.

Маршалъ Султъ въскольکو дней былъ не здоровъ, но поправившись, онъ тотчасъ посѣтилъ Герцога Орлеанскаго, у коего находились также Гг. Тьеръ и Ст. Олеръ вмѣстѣ съ Графомъ Моле. Посему слышно о преобразованіи Кабинета, въ составъ коего теперь возвратился бы Г. Тьеръ.

— Коммиссія Палаты Депутатовъ по дѣлу желѣзныхъ дорогъ, избрала своимъ докладчикомъ Г-на Араго, и это до такой степени взволновало Министерскіе журналы, что они не могли умолчать о своемъ негодованіи. Большая часть членовъ сей коммисіи того мнѣнія, что до тѣхъ поръ, пока капиталисты охотно дѣлаютъ такого рода предпріятія, Правительство должно отъ нихъ воздержаться.

— Такъ какъ Министры должны обстоятельнѣе знать, нежели депутаты, ходъ и состояніе публичныхъ дѣлъ особенно иностранныхъ, то и удивляются вообще, что послѣ такого изъясненія со стороны коммисіи, какіе послѣдовало при отчетѣ о проектѣ уменьшенія рентъ, Палата Депутатовъ кажется не обращаетъ вниманія на представленія Г-на Моле и въ столь благопріятномъ состояніи видить политическія отношенія Франціи, что рѣшается выступить съ началами сказаннаго проекта. Такимъ образомъ власть неумѣяющей ответственности, становится противу отвѣстившей, что вѣроятно принудитъ Министерство или принять противъ собственнаго убѣжденія одну изъ важнѣйшихъ финансовыхъ мѣръ, или къ тому, что устраняя всѣ виды, будетъ въ необходимости, объявить тайну политики предъ всею Европою, или наконецъ отказать отъ должности, въ каковомъ случаѣ предстоить вопросъ, найдутся ли вмѣсто ихъ такіе члены кабинета, которые бы приняли условія налагаемыя Палатою Депутатовъ и принимали на себя все послѣдствіе дальнѣйшихъ административныхъ дѣйствій.

— *Phare de Bayonne* отъ 5-го Апрѣля сообщаетъ: „Вчера укрѣпленіе Вера взято Христіансами. Карлисты пользуются свободнымъ сообщеніемъ съ горами Лезака въ 10 час. утра оставили казармы, послѣ чего вступили Христіансы. Они нашли 8-фунтовое заколоченное орудіе. Генераль О’Доннелъ разрушивъ укрѣпленіе, возвращается съ своими войсками въ Ирунъ. Раненыя Христіансы отвезены въ Уррунгъ на Французской границѣ.“

9-го Апрѣля.

Палата Перовъ приняла третьяго дня проектъ закона на счетъ отпуска полутора милліона франковъ для покрытія тайныхъ расходовъ, большинствомъ 129 противу 22 голосовъ.

— Въ засѣданіи Палаты Депутатовъ 7-го ч. с. м., Министръ Финансовъ предложилъ проектъ закона содержащагося въ одной статьѣ въ слѣдующемъ смыслѣ: „Для Графини Липона назначается годовыи и пожизненный пенсіонъ въ 100,000 фр. Пенсіонъ сей ненарушимъ и долженъ быть записанъ въ большую книгу общественнаго долга съ 1-го Января 1838.“ Предлагалъ сей проектъ, Министръ произнесъ слѣдующее: „Король поручилъ мнѣ представить вамъ Мн. Гг. проектъ закона, по силѣ коего, Графиня Липона получить 100,000 фр. пожизненнаго пенсіона.“ (Большое смущеніе, при чемъ въскольکو голосовъ спросило: „Кто это Графиня Липона?“). „Графиня Липона, (отвѣчалъ Министръ), бывшая Неаполитанская Королева, сестра Наполеона! Когда Наполеонъ по силѣ заключеннаго трактата въ Байоннѣ, возложилъ Неаполитанскую корону на голову своего шурина, тогдашняго Великаго Герцога Бергскаго, рѣшено, что новый Неаполитанскій Король получить богатое имѣніе Фарнезскаго дома, но за то уступить Франціи всякую собственность принадлежащую въ сей странѣ ему и его роднѣ, какъ Великихъ Герцоговъ Бергскихъ. Собственность сію составляла дворець Элизе-Бурбонъ, замокъ Вильерскій, имѣніе Ламоть-Сентъ-Эре и замокъ Невильскій. Въ слѣдствіе происшествій 1814 и 1815 года, Графиня Липона лишилась съ короною имѣнія дома Фарнези, прежнія же ея имѣнія во Франціи перешли между тѣмъ въ другія руки. (Тутъ Министръ объясняетъ распределеніе сихъ имѣній). Графиня Липона требовала чтобы возвратили ей имѣнія, которыхъ она лишилась отъ невыполненія условій Байонскаго договора, но Государственный Советъ не могъ обращать вниманія на таковыя требованія. Между тѣмъ положеніе Графини Липона возбудило сочувствіе Франціи. Хотя въ Байонскомъ трактатѣ Франціи не речалась ей ни за Неаполитанскую корону ни за имѣніе Фарнези, однако съ другой стороны кажется Правительству, что Графиня Липона заслуживаетъ вознагражденіе. Не долж-

но, же зъ помѣщенныхъ въ шпиталахъ осѣбъ, jeszcze sigo tylko 200 znajduje. (G.C.)

FRANCYA.

Парижъ, дня 7 Квiетня.

Маршалек Soult былъ przez kilka dni saby, ale zaraz po wyzdrowieniu swoim odwiedził Xięcia Orleans, u którego byli także PP. Thiers i St. Aulaire, w obecności Hrabiego Molé. Z tego powodu slychac o modyfikacji w gabinecie, do składu którego, tym razem powróciłby P. Thiers.

— Kommissya Izby Deputowanych w przedmiocie kolei żelaznych, wybrała Pana Arago na swego sprawozdawcę, co tak dalece oburzyło dzienniki ministerialne, że niechęci swojej utaić nie były w stanie. Większość członków tej kommissyi jest za tēm, że tak długo, dopóki są kapitaliści ochotni do tego rodzaju przedsięwzięć, rząd wstrzymać się od takowych powinien.

— Ponieważ Ministrowie muszą być dokładniej obeznani, aniżeli deputowani z tokiem i stanem interesów publicznych, a mianowicie zagranicznych; zadziwia więc powszechnie, że po takim oświadczeniu ze strony kommissyi, jakie nastąpiło w zdaniu sprawy o projekcie redukcji rentów, Izba Deputowanych nie zdaje się zważać na oświadczenie Pana Molé, i w tak pomyslnym stanie widzi polityczne stosunki Francyi, że nie waha się wystąpić z inicjatywą rzezonowizacji projektu. Tym sposobem władza, nie mająca odpowiedzialności, staje przeciwko władzy odpowiedzialnej, co zmusi zapewne ministerium albo do przyjęcia, wbrew własnemu przekonaniu jednego z najważniejszych środków finansowych, albo do tego, że usuwając wszelkie względy na stronę, będzie w potrzebie wystąpić z tajemniczą polityki wobec całej Europy, albo narazie do ustąpienia z urzędu, w którymto ostatnim razie zachodzi pytanie: czy znaleźliby się na ich miejsce tacy członkowie gabinetu, którzyby poddali się warunkom, przez Izbę Deputowanych narzucanym i brali na siebie całe następstwo dalszej działalności administracyjnej.

— *Phare de Bayonne* pod 5 Kwiетня donosi: „Wozora twierdza Vera przeszła w ręce Krystynistów. Karoliści, korzystając z wolnej komunikacji z górami Lesaca, ustąpili o god. 10 rano z koszar, po czym nadciągłi Krystyniści. Znaleźli oni 8-funtowe zagwoźdzone działo. Jenerał O’Donnel, zburzywszy szaniec, powraca ze swojemi wojskami do Irun. Ranieni Krystyniści przewiezieni zostali na francuzkie granice do Urrunge.“

Dnia 9.

Izba Parów przyjęła dnia wczorajszego projekt do prawa, dozwalającego półtora miliona franków na opędzenie wydatków tajnych, większością 129 przeciwko 22 głosom.

— Na posiedzeniu Izby Deputowanych d. 7 b. m., wniósł Minister Skarbu projekt do prawa, objętego w jednym artykule, treści następującej: „Wyznaczona zostaje dla Hrabiny Lipona, pensya roczna i dożywotna, w kwocie 100,000 franków. Ta pensya jest nietykalną i będzie zapisana w wielką księgę długu publicznego od 1 Stycznia 1838 roku.“ Wnosząc ten projekt, przemówił Minister temi słowy: „Zlecił mi Król Jmć przedstawić W Panom projekt do prawa, mocą którego ma otrzymać Hrabina Lipona, pensyi dożywotnej 100 tysięcy franków.“ (Mocne poruszenie, przyczem zapytało kilka głosów: „Któż to jest ta Hrabina Lipona?“). Hrabina Lipona (odrzekł Minister), jest była Królowa Neapolitańska, siostra Napoleona! Kiedy Napoleon, przez traktat w Bajonnie zawarty, włożył koronę neapolitańską na głowę szwagra swego, ówczasowego W. Xięcia Bergskiego, zgodzono się, że nowy Król Neapolu otrzyma bogatą dziedzinę rodziny Farnezych, a za to odda Francyi wszelką własność, należącą w tymże kraju do niego i jego żony, jako W.W. Xięstwa Bergskich. Własność tę składał pałac Elysée - Bourbon, zamek Villiers, dobra Lamothe-Sainte-Heraye i zamek Neuilly. Skutkiem wypadków 1814 i 1815 roku, utraciła Hrabina Lipona wraz z koroną dobra Farnezych, dawniejsze zaś jej posiadłości we Francyi przeszły tymczasem w inne zupełnie ręce. (Tu wyłuszcza Minister obrót tych majątności). Hrabina Lipona żądała aby ją przywrócono do posiadania dóbr, które utraciła przez niedopełnienie warunków traktatu bajońskiego, ale Rada Stanu nie mogła zwracać uwagi na te jej reklamacye. Tymczasem położenie Hrabiny Lipona, obudziło współuczucie Francyi. Lubo w traktacie bajońskim nie gwarantowała jej Francya, ani korony neapolitańskiej, ani dóbr Farnezych, zdaje się przecież z drugiej strony Rządowi, że dla Hrabiny Lipona należy się wynagrodzenie. Nie trzeba spuszczać z uwagi, że oręź francuzki postawił ją na tronie, i że jest siostrą Cesarza Napoleona.“

но упускать изъ виду, что Французское оружіе воз- вело ее на престолъ и что она сестра Императора Наполеона.“

— По донесеніямъ *Courier français*, Князь *Фезензакъ* кажется отправится Посланникомъ въ Неаполь, такъ какъ на счетъ посольства въ Мадридъ произошли нѣкоторыя непредвидимыя затрудненія. Въ эту послѣднюю должность назначаютъ Маршала *Молитора* можетъ быть потому, что онъ часто производитъ теперь совѣщанія съ Министромъ иностранныхъ дѣлъ.

— Маршалъ *Клозель* прибылъ въ Парижъ.—Посланникъ *Абдель Кадера*, *Бенз-Арражъ* не занимаетъ еще здѣшнихъ журналовъ и живетъ здѣсь очень уединенно. Публика у Короля аудіенцію онъ будетъ имѣть развѣ черезъ недѣлю.

— Увѣдомляютъ изъ Байонны отъ 6-го Апрѣля: „Карлисты держась въ крѣпости Вера до 3-го ч. с. ж., оставили оную 4-го ч. отправившись по дорогѣ въ Лезака. Генералъ *О'Доннелъ* взовавъ на воздухъ все шанцы, отступилъ въ порядкѣ къ Наваррѣ. Чтобы для медленнаго похода артиллеріи не опоздать, онъ оставилъ ее въ Француз. границахъ. Карлисты подкрѣпленные войскомъ присланнымъ изнутри Наварры, хотѣли обезпечивать его аріергардъ, но опрокинуты. Кажется, что движенія Генерала *О'Доннелла*, имѣли главною цѣлю привлеченіе Карлистовъ къ границѣ; было ли это удачно, неизвѣстно. Правда, было въ походѣ нѣсколько Карлистскихъ баталіоновъ; но они прибыли слишкомъ поздно, чтобы воспрепятствовать разрушенію крѣпости Вера, которая служила имъ прикрытіемъ ихъ таможенной линіи. Съ обѣихъ сторонъ было только убитыхъ нѣсколько человѣкъ, но раненыхъ около 200. (G. C.)

А Н Г Л І Я.

Лондонъ, 7-го Апрѣля.

Члены Парламента почти все уже разъѣхались, чтобы провести наступающій праздникъ Пасхи въ кругу своихъ семействъ и приготовить къ новымъ преніямъ, которыя вѣроятно вскорѣ послѣ праздника начнутся.

— Въ Ирландіи похищены недавно у Герцогини *Лейнстерской* украшенія съ драгоценными камнями, цѣною въ 15,000 ф. ст. Полиція отыскала пропажу въ Дублинѣ, въ частномъ домѣ, хозяинъ котораго оправдывается тѣмъ, что ему неизвѣстно было что заключается въ ящикѣ.

— Сиръ *Джонъ Колборнъ*, исправляющій временно должность Канадскаго Генералъ-Губернатора *Гр. Госфорда*, тотчасъ по вступленіи въ сію должность, приказалъ освободить, по окончаніи Генералъ-Прокуроромъ допроса, 41 человѣка, задержанныхъ за участіе въ мятежѣ.

— Носятся слухи, что Министры намѣрены отсрочить въ этомъ году, какъ можно ранѣе засѣданія Парламента, съ тѣмъ чтобы Королева тотчасъ послѣ коронаціи, могла совершить предполагаемое путешествіе въ Шотландію и Ирландію.

— *Times* дѣлаетъ замѣчаніе, что Министры совѣтуя Королеву назначить 26-ое ч. Іюня для обряда коронаціи, не обратили вниманія, что это самый день смерти *Георгія IV*, умершаго 26 Іюня 1830.

— Сегодня выезжаетъ отсюда въ Парижъ Французскій Посланникъ *Генер. Себастьяни*, но на коронацію возвратится въ Лондонъ. (O. F. II.)

Г Е Р М А Н І Я.

Ганноверъ, 7-го Апрѣля.

Сегодняшняя официальная газета въ чрезвычайномъ прибавленіи, напечатала слѣдующее Королевское письмо къ общимъ Государственнымъ Чинамъ, касательно отсрочки ихъ до 22 Апрѣля, изданное, какъ кажется, потому, что большинство членовъ второй Палаты, намѣрено было при долговременной отлучкѣ изъ столицы, не возвратиться для совѣщаній, чтобы отклониться отъ балотировки по предмету новаго уложенія, и это могло произвести не столько многочисленное собраніе, какое должно быть по принятому обыкновенію, дабы балотировка имѣла законную силу.— „Эрнстъ Августъ и проч. По представленію вѣрныхъ чиновъ нашихъ на счетъ отсрочки, сообщаемъ имъ слѣдующую нашу Королевскую волю. Оказанное намъ государствомъ искреннее и неоднократное желаніе, на счетъ созванія общихъ чиновъ Королевства, мы удовлетворили прокламаціею нашею отъ 7 Января с. г. тѣмъ охотнѣе и пріятнѣе, что мы ничего искреннѣе не желали, какъ чтобы предложить вѣрнымъ чинамъ нашимъ новое коренное уложеніе на ихъ благоусмотрѣніе, чѣмъ мы предположили усовершенствовать конституцію основанную на патентѣ отъ 7 Декабря 1819 года, притомъ измѣнить оное къ пользѣ нашихъ любезныхъ подданныхъ. Открывъ 20 Февраля с. г. собраніе чиновъ,

— Подлугъ *Courier français*, Хіяже *Фезензакъ*, по- jedzie podobno na Posta do Neapolu, gdyż względem trudności. Na to ostatnie przeznaczają Marszałka *Molitor*, może z tego względu, że miewa teraz częste konferencye z Ministrem interesów zagranicznych.

— Marszałek *Clauzel* przybył do Paryża.—Posłannik *Abdel-Kadera*, *Ben-Arrach*, nie zajmuje jeszcze dzienników tutejszych: gdyż żyje tu bardzo przytomnie. Uroczyste posłuchanie u Króla, będzie miał dopiero za dni ośm.

— Donoszą z Bayonny, pod 6 Kwietnia.—Karoliści, w cytadelli Vera trzymawszy się do d. 3 b. m., opuścili ją dnia 4, udając się drogą do Lesaca. Jenerał *O'Donnell* wysadził na powietrze wszystkie szanice, po czém cofnął się w porządku do Nawarry. Żeby z przyczyny powolnego postępu artylleryi nie doznać opóźnienia, zostawił ją w granicach francuzkich. Karoliści, wzmocnieni wojskiem nadesłaném z głębi Nawarry, chcieli niepokoić tylną straż jego, ale doznali silnego odporu. Zdaje się, że poruszenia Jenerała *O'Donnell*, miały na głównym celu ściąganie Karolistów ku granicy; czyli, i jak dalece to się udało, niewiadomo. Wprawdzie było w poruszeniu kilka Karolistowskich batalionów, ale przybyły zapóźno, aby mogły przeszkodzić zniszczeniu warowni Vera, która służyła im do zaslonienia ich linii celnej. Z obu stron było tylko kilku ludzi zabitych, ale ranionych jest blisko dwieście. (G. C.)

А Н Г Л І Я.

Лондонъ, дня 7-го Квiетня.

Члѣнковѣ Парламента ужъ сѣ рѣзѣхали до домѣвъ, дла прѣздѣннѣ Свѣтѣ Вѣлконочныхъ в гроннѣ свѣхъ фамиліи, и прѣготованнѣ сѣ до новыхъ запасѣвъ парламентовыхъ, кѣре, якъ сѣ здаетъ, вкѣротѣ по свѣтѣтахъ настѣпѣя.

— Niedawno w Irlandyi skradziono Xiężnie *Leinster* klejnoty, wartości 15,000 fun. szt.; policja wykryła je teraz w Dublinie w jednym domu prywatnym, którego właściciel uniewinniał się tѣm, że nie wiedział, co się ukrywa w futerale.

— Sir *John Colborne*, tymczasowy zastępcza Jeneralnego Gubernatora Kanady, Hrabiego *Gosford*, wnet po objęciu obowiązków, kazał 41 pojmanyh, jako wichrzycieli, po przesłuchaniu tychże przez Jeneralnego Prokuratora, na wolność wypuścić.

— Ministrowie zamierzają, jak słyhać, parlament w tym roku, ile możności, wczesnie odroczyć, iżby Królowa Jej Mość mogła, zaraz po koronacyi odbyć podróż, zamierzoną do Szkocyi i Irlandyi.

— *Times* zwraca uwagę, że Ministrowie, doradzając Królowej dzień 26 Czerwca na obrzęd koronacyjny, nie zwrócili batczności, że to jest właśnie rocznica śmierci *Jerzego IV*, który umarł d. 26 Czerwca 1830.

— Dziś wyjeżdża zład poseł francuzki, Jenerał *Sebastiani* do Paryża; spodziewany jest z powrotem na koronacyę. (G. R. K. P.)

Н І Е М С У.

Ганноверъ, 7-го Квiетня.

Dzisiejsza gazeta rządowa umieściła w dodatku nadzwyczajnym, następujące pismo Królewskie do Powszechnych Stanów Królestwa, dotyczące się odroczenia tychże do d. 22 Kwietnia, wydane, jak się zdaje z tego względu, że większość Członków Izby drugiej, zamierzała przy dłuższém oddaleniu się ze stolicy, nie wrócić na obrady stanowe, ażeby uniknąć głosowania w przedmiocie nowej ustawy, co by mogło pociągnąć za sobą zebranie nietyle liczne, ile według przjętych zasad być powinno, aby głosowanie prawomocnem się stawało.— „Ernest August etc. Na przedstawienie wiernych Stanów Naszych względem odroczenia, udzielamy tymże następującą wolę naszą Królewską w ten sposób. Okazanemu nam przez kraj gorącemu i ponawianemu życzeniu, aby zwołać Powszechne Stany Królestwa, uczyniliśmy zadosyć przez odezwę naszą z dnia 7 Stycznia b. r. tѣm chętniej i przyjemniej, że serce nasze nie pragnęło niczego goręcej, jako, żeby przetożyć naszym wiernym Stanom nową ustawę zasadniczą pod wolne ich narady, przez co zamierzylіśmy Sobie uzupełnić konstytucyę, uzasadnioną na patencie z dnia 7 Grudnia 1819 roku, zmienić ją oraz, według potrzeb naszych ukochanych poddanych. Otworzywszy w dniu 20 Lutego b. r. ogólne zebranie Stanów, mniemaliśmy, iż możemy z zupełną pewnością poddać się nadziei, że

мы думали имѣть полную надежду, что это собраніе немедленно приступитъ къ разсмотрѣнію представленнаго ему уложенія, какъ неоспоримо важнѣйшаго предмета своихъ совѣщаній. Но къ сожалѣнію мы ужасно обмануты въ справедливыхъ нашихъ ожиданіяхъ. Ибо, хотя первая Палата занялась немедленно разсмотрѣніемъ кореннаго уложенія, но того вовсе не сдѣлала вторая Палата. Когда уже семь недѣль собраны были чины, насъ уведомили, что Палата изъ среды себя избрала комиссію, поручая ей тщательное и строгое разсмотрѣніе предложеннаго устава, и для представленія ей достаточнаго для сего времени, ласкала себя надеждою, что мы будемъ согласны отсрочить на нѣкоторое время чины, а именно на столько, чтобы по крайней мѣрѣ не позже 14 Мая с. г. вновь начать свои засѣданія. На предложенную такимъ образомъ отсрочку, мы не можемъ согласиться, потому, что такое замедленіе могло бы произвести вредное вліяніе на спокойствіе и благосостояніе нашихъ, вѣрнѣйшихъ намъ Всевышнимъ, подданныхъ. Сколько бы ни противились обязанности наши, какъ особы царствующей, сей отсрочки, однако охотно соглашаемся при наступающемъ праздникѣ Пасхи, дозволить непродолжительный отдыхъ, а следовательно по силѣ сего, назначить ваканцію до 22 Апрѣля. Исполняя это, имѣю твердую надежду, что чины неоставить въ назначенное время собраться въ нашъ столичный городъ, чтобы вполне соответствовать важнымъ своимъ обязанностямъ въ отношеніи Короля и отечества. Пребываемъ и проч. Въ ГанOVERѣ 7 Апрѣля 1838 года. — Эрнстъ Августъ (съ подлиннымъ вѣрно) Г. ф. Шеле. (G. C.)

И т а л і я.

Неаполь, 29-го Марта.

Вчера утромъ на пароходѣ Фердинандъ II, возвратился Король изъ Палермо, гдѣ народъ встрѣтилъ его съ знаками живѣйшей радости и везъ на себѣ вкипашъ Его Величества чрезъ городъ до самаго дворца.

— Носятся слухи, что Императоръ Австрійскій навѣститъ, послѣ коронаціи, Короля и Королеву Неаполитанскихъ.

— Разбой на большихъ дорогахъ не прекратился. Погода стоитъ холодная и по большей части дождливая. (О. Г. Ц. II.)

И с п а н і я.

Бургосъ, 31-го Марта.

Фирминъ Ириарте принявшій команду послѣ Генерала Латре, прибылъ сюда вчера съ 6 баталіонами пѣхоты и 3 эскадронами конницы. — Карлистская юнта учрежденная въ Ст. Леонардо издала прокламацию къ молодымъ людямъ способнымъ къ оружію, но безуспѣшно. Корпусъ Генерала Негри вступилъ въ горы Лерма, куда посѣпшиль къ нему Эспартеро съ одною бригадою. — Буэренсъ шель съ 7,000 чел. въ Аранду и Дуэро.

Бильбао, 31-го Марта.

Карлисты съ нѣкотораго времени на всѣхъ пунктахъ находятся въ движеніи; въ Португалетту отправляютъ артиллерію и амуницію, такъ какъ рѣшились осадить это мѣсто. Вчера къ истоку рѣки отправлено ничемъ ненагруженныхъ 20 судовъ. Полагаютъ, что Карлисты непремѣнно хотятъ склонить Генерала Эспартеру, чтобы онъ раздѣлилъ свое войско. Французскій военный 10 пушечный бригъ Серфъ прибылъ въ Португалетту и остановился близъ окопа названнаго Лухана. (G. C.)

Молдавія, 19-го Марта.

Съ 1-мъ числомъ Апрѣля принимаетъ обязательную силу заключенный недавно договоръ между Австріею въ отношеніи Галиціи и Трансильваніи съ одной, и Княжествомъ Молдавскимъ съ другой стороны, на счетъ взаимной выдачи дисертеровъ, бродягъ и другихъ неимѣющихъ занятія людей. Исключаются всѣ тѣ, которые перейдя изъ одного края въ другой, занялись земледѣліемъ или ремесломъ и продолжаютъ свои занятія. Сказанный договоръ важенъ въ политическомъ отношеніи по той причинѣ, что заключенъ непосредственно съ Правительствомъ Молдавскаго Княжества а не съ Портою Оттоманскою. Договоръ заключенъ на три года; отказъ долженъ наступить за годъ до срока. (G. C.)

Т у р ц і я.

Константинополь, 15-го Марта.

Султанскій сынъ, наследникъ престола, до сихъ поръ опасно боленъ. Послѣ крапивной горячки, онъ сильно ослабѣлъ и получилъ опухоль въ ногахъ.

— Въ Сирію отпущено уже болѣе 15,000 чел. разнаго войска, съ которыми вѣрно отправится и Султанскій зять, попавшій теперь въ немилость. Изъ

згромажденіе реченое, займие сія беззвѣчно разбїремъ przełożonego jej zaraz nadania ustawy, jako niezaprzedczenie najwazniejszego i najcelniejszego przedmiotu swych narad. Ale niestety, znajdujemy się boleśnie zawiędzeni w słusznych oczekiwaniach naszych. Bo lubo Izba pierwsza zajęła się bezzвѣчно rozbioremъ ustawy zasadniczej, nie uczyniła tego wcale Izba druga. Kiedy już Stany od siedmiu tygodni zebrane były, doniesiono nam, że Izba wybrała z grona swego Kommissyą, poruczając jej staranny i ścisły rozbiór przełożonej ustawy, a zaś dla zostawienia jej dostatecznego w tym względzie czasu, pochlebiano sobie, że znajdziemy się skłonni do odroczenia na czas pewien Stanow, a miałowicie tak długo, iżby dopiero najdalej w d. 14 Maja b. r. posiedzenia swoje nanowem rozpoczęły. Na podobne zaprojektowane odroczenie nie możemy przyzwolić, z uwagi, że rządzone przez to opóźnienie, nie mogłoby tylko szkodliwy wpływ wywierać na spokojność i pomyślność naszych, przez Opatrzność powierzonych nam poddanych. Jakkolwiek obowiązki Nasze, jako Panującego, są przeciwne odroczeniu, chętnie jednakże chcemy przy nadchodzących Świętach Wielkonocnych dozwolnić krótkiego wytchnienia wiernym stanom naszym, a następnie dozwolnić im mocą niniejszego, farye aż do dnia 22 Kwietnia. Czyniąc to, polegani atoli na tém, że Stany nieomieszkają w czasie oznaczonym zebrać się znówu w Naszém mieście stołeczném, ażeby uczynić zadosyć w zupełności ważnym swym obowiązkom względem Króla i Ojczyzny. Zostajemy ect. Dan w Hanno werze, d. 7 Kwietnia 1838 roku. — Ernest August (Kontrassygnował) G. v. Schele. (G. C.)

W ł o s n y.

Neapol, 29-go Marca.

Wczora rano powrócił tu Król Jmó z Palermy, na statku parowym Ferdynand II. W tém ostatniém mieście był Król z najżywszą przyjmowany radością przez lud, który, wyprzągnąszy konie z powozu Królewskiego, ciągnął go przez całe miasto aż do pałacu.

— Rozeszła się pogłoska, że Cesarz Austryacki po odbytej koronacji w Medyolanie, ma, wtwarzystwie Arcy Xięcia Karola, odwiedzić Królestwo Ichmość w Neapolu.

— Rozboje na gościńcach publicznych ciągle trwają. Powietrze jeszcze się nie ociepliło, a jeżeli kiedy zabłyśnie pogoda, wnet nazajutrz pada deszcz rzędisty. (G. R. K. P.)

H i s z p a n i a.

Burgos, 31-go Marca.

Firmin Iriarte, który objął dowództwo po Jenerale Latre, przybył tu wczora na czele 6 batalionow pieszoty i 3 szwadronow jazdy. — Junta Karolistowska, założona w San Leonardo, wydała odezwę do młodzieży zdolnej broń dzwigać, ale bezskutecznie. — Korpus Jenerala Negri wkroczył między góry Lerma, gdzie pośpieszył za nim Espartero z jedną brygadą. — Buereńs maszerował w 7,000 ludzi do Aranda i Duero.

Bilbao, 31-go Marca.

Karoliści są od niejakiго czasu na wszystkich punktach w poruszeniu; do Portugaletty wysyłają artyleryą i amunicyą, ponieważ oblegać to mѣjsce postanowili. Wczoraż odesłano w górę rzeki przeszło 20 statkow ničemъ nieladowanych. Jest mniemaniem, że Karoliści choą koniecznie sklonić Jenerala Espartero, ażeby wojsko podzielił. Francuzki бригъ wojenny Serf, mający 10 dział, przybył do Portugalette i zarzucił kotwicę pod okopem, zwanym Luchana. (G. C.)

MULTAN, 19-go Marca.

Z dniem 1 Kwietnia, zaczyna być obowiązującą zawarta niedawno konwencya między Austryą względnie na Galicyą i ziemie Siedmiogrodzką z jednej, a Xięstwem Multan z drugiej strony, o wzajemne wydawanie zbierów, włóczęgów i innych, bez zatrudnienia zostających osob. Wyjęci są ci wszyscy, którzy, przeniosszy się z kraju do kraju, poświęcili się rolnictwu lub rzemiosłu i są w zawodzie swym pracą zatrudnieni. Układ powyższy jest ważny pod względem politycznym z tej przyczyny, że zawarty został bezpośrednio z Rządem Xięstwa Multan, a nie z Portą Otomańską. Trwanie konwencyi ustanowiono na lat trzy; wymówienie rokiem pierwiej nastąpić powinno. (G. C.)

T u r c y a.

Konstantynopol, d. 15 Marca.

Syn Sultana następcą tronu, jest dotąd niebezpiecznie chory. Po przebyciu szkarlatyny, przywiązało się mocne osłabienie i puchlina w nogach.

— Do Syrii posłano już przeszło 15,000 ludzi wojenska różnej broni, z którym uda się zapewne i będący w niełasce zięć Sultana. Z tych oficerów pruskich,

числа Прусскихъ Офицеровъ, принявшихъ службу у Порты, два отправлены въ Курдистанъ, 4 въ Коніагъ. По всему можно полагать, что война съ *Междо-Али* неизбежна, еслибъ не то обстоятельство, что большія Европейскія Державы объявили, что никакой перемѣны въ нынѣшнемъ *status quo* на Востоке не допустятъ. Въ такомъ состояніи дѣлъ, Вице-Король кажется не будетъ наступательною стороною, особенно послѣ послѣднихъ происшествій въ Сири, которыя поставляютъ тамошнее его войско въ довольно невыгодномъ положеніи, такъ, что *Ибрагимъ* едва съ трудомъ успѣетъ удержать возмущенныя поколѣнія. Что касается Оттоманской Порты, она при большемъ своемъ истощеніи и съ своей стороны не можетъ также думать о разрывѣ мира, и если вооружается, то единственно съ тою цѣлю, что бы на всякій непредвидѣнный случай быть въ готовности къ защитѣ своихъ границъ, или же поставить себя въ возможности исторгнуть изъ рукъ Вице-Короля уступленныя провинціи, только бы найти удобное время.

— Здѣсь получены извѣстія изъ Трикала, по которымъ, на Греческо-Турецкой границѣ, опять появляются разбойничьи шайки, противу коихъ оба правительства Турецкое и Греческое приниали нужныя мѣры. Тессалійскіе горы, начинаютъ также подвигаться, и даже вылазки свои распространили такъ далеко, что видали ихъ близъ Воля. Въ Албаніи также начинаются беспорядки, что случается обыкновенно въ такое время, когда *Между-Али* дѣла идуть неудачно, или когда имѣетъ уже какіе либо намѣренія противу Порты. Не подожить сомнѣнію, что состояніе Албаніи можно почитать барометромъ отношеній Египетскаго правителя, который и теперь, какъ утверждаютъ письма изъ Янины, имѣетъ своихъ эмиссаріевъ возбуждающихъ волненія въ Албаніи, чтобы тѣмъ разделить силы Порты.

20-го Марта.

Слышно, что вооруженіе флота весьма живо производится въ здѣшнемъ арсеналѣ, подъ руководствомъ Американскихъ и Сардинскихъ Офицеровъ, которые недавно вступили въ морскую турецкую службу, незадолго будетъ окончено, и что недалеко какъ въ первыхъ числахъ Апрѣля флотъ выйдетъ въ море къ берегамъ Азіи. Представленія Адмирала *Руссена* и близкое присутствіе Французскаго флота подъ начальствомъ Адмирала *Галлуа*, были причиною, что Порта дала честное слово, что ограничиваясь морскими оборотами въ этой сторонѣ, флотъ ея не будетъ имѣть въ это время никакихъ сношеній съ правителями Тунискамъ и Трипольскимъ. (G. C.)

Разныя извѣстія.

Въ Венеціи въ скоромъ времени будутъ продаваться два богатые собранія произведеній изящныхъ искусствъ. Первое изъ нихъ было собственностію Кановы, а нынѣ принадлежитъ родному брату его и единственному наслѣднику Жанъ Баптисту Сартори Кановы. Приступлено уже къ составленію общей описи предметовъ этого собранія, помѣщеннаго въ трехъ обширныхъ галереяхъ зданія, въ которомъ живетъ Г. Канова. Другое собраніе, не менѣе извѣстное въ Европѣ и неуступающее первому числомъ и цѣнностію заключающихся въ немъ предметовъ, принадлежало Леопольду Чьяковарѣ, извѣстному автору исторіи архитектуры, по восстановленіи этого искусства и до времени Кановы. Въ этомъ собраніи, особенное вниманіе заслуживаетъ собраніе серебряныхъ и золотыхъ издѣлій, подѣ чернью, работы Флорентинскихъ, Римскихъ и Венеціанскихъ художниковъ и собраніе эстамповъ, составленное изъ лучшихъ произведеній знаменитыхъ граверовъ Франціи, Италіи и Германіи, отъ самаго начала искусства и до смерти Чьяковьяры. Собраніе произведеній Италианскихъ граверовъ совершенно полно и начинается отъ *Monte Santo di Dio* работы Бачіо Бальдини. Въ собраніи произведеній граверовъ Франціи и Германіи недостаетъ нѣсколькихъ эстамповъ, но къ счастью, работы второкласныхъ. Каталогъ картинъ и издѣлій подѣ чернью, составленъ на французскомъ языкѣ двумя учеными Венеціанскими художниками, Гг. Александромъ Цанетти и Карломъ Абризи, которые, какъ видно изъ ихъ предисловія, въ распредѣленіи по порядку издѣлій подѣ чернью, слѣдовали системѣ Г-на Дюшена, изложенной въ его *Essai sur les Nielles*, изданномъ въ 1836 году въ Парижѣ. Труды ихъ весьма любопытны и свидѣтельствуютъ о ихъ обширныхъ и основательныхъ познаніяхъ. (O. F. Ц. П.)

Съ 1-го числа настоящаго мѣсяца Апрѣля, началась подписка на 2-й Кварталь сего года, на газету Литовскаго Вѣстника. — Цѣна по прежнему 2 руб. 25 коп. сереб.

кѣтѣрзи приуіелі обовіязки службове у Порты, постано двѣох до Курдистану, 4-ч до Коніеб. Всзшсто зда- је сіе уповазніс до маіеманіа, же война з *Mehmedem-Alim* стафа сіе неучронна, гдыбы не та околі- чаносі, же wielkie mocarstwa europejskie wyraznie oswiadczyły, iż żadnej zmiany w teraźniejszym *status quo* na Wschodzie nie dopuszczą. W takim stanie rzeczy, nie będzie pewnie Vice-Król stroną zaczepiającą, zwłaszcza po ostatnich wypadkach w Syrii, które stawiają tamtejsze wojsko jego w dosyć przykrém położeniu, tak, że *Ibrahim* z trudnością tylko może na wodzy utrzymać wzburzone pokolenia. Co się tyczy Порты Оттоманской, та przy wielкім wycińczeniu swoim, nie może także ze strony swojej myśleć o zerwaniu pokoju; jeżeli zaś uzbraja się, czyni to jedynie z przeczności, ażeby byдъ w pogotowiu do obrony swych granic w każdym nieprzewidzianym wypadku, albowi też byдъ sposobną do odebrania ustąpionych Vice-Królowi prowincyj, w takim razie, gdyby potemu stosowna wydarzyła się pora.

— Otrzymano tu doniesienia z Trykala; według ktѣ- rzych, pojawiają się znowu na granicy grecko-tureckiej rabusiowskie napady, przeciwko którym obadwa rządy, to jest, turecki i grecki, zarządce srodzki urządziły. Górale tessalscy zaczynają się także poruszać, posunęli nawet swe wycieczki tak daleko, że widziano ich aż pod Vola. W Albanii objawia się także duch zaburzeń, co zwykle zawsze następować w taką porę, kiedy się *Mehmedowi Alemu* źle wiedzie, lub ma już na pod- rędziu jakieś plany przeciwko Porcie. Jest rzeczą niezawodną, że stan Albanii można uważać za barometr stosunków egipskiego rządcy, który i tym razem, jak zapewniają listy z Janiny pisane, ma swoich emissaryuszów, podniecających zaburzenia w Albanii, aby rozew- wać przez to siły Порты.

Dnia 20-go.

Слышсѣ, же przysposobienia floty, czynione z poświęceniem w arsenale tutejszym, a kierowane przez oficerów amerykańskich, którzy świeżо weszli do marynarki tureckiej, będą nie długo ukończone, i że najdalej w pierwszych dniach kwietnia wypłynie flotta na morze, udając się ku brzegom Azyi. Przedstawienia Pana *Roussin* i bliska obecność floty francuzkiej pod Admiralem *Gallois*, sprawiły, że Porta dała zapewnienie, jako poprzestając na obrótach morskich w stronie wskazanej, flotta jej nie będzie miała tym razem żadnych stosunków z rządcami w Tunecie i Trypolu. (G. C.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

Dwa sławne i bogate zbiory utworów sztuk pięknych, sprzedane będą nie bawnie w Wenecyi. Pierwszy należał do Kanowy, i znajduje się teraz w posiadaniu jego przyrodniego brata, i ogólnego legataryusza P. Jana Chrzyciciela Sarbori Kanowy. Spisują już katalogi tego zbioru, zajmującego trzy obszerne galerye w pałacu, w którym mieszka właściciel. Zbiór drugi, nie mniej znany za obrębem Włoch, nieustępujący pierwszemu, co do przedmiotów szacownych, jest własnością Leopolda de Cicognara, sławnego autora „historii architektury od czasu odrodzenia się tej sztuki we Włoszech, aż do wieku Kanowy.” Najwięcej zadziwia w tym zbiorze cały poczet czerni (robot czarno szmelcowanych na srebrze lub złocie), wykonywanych przez najcenniejszych złotników florenckich, rzymskich i weneckich, tudzież szereg rycin szkoly włoskiej, francuzkiej i niemieckiej, od pierwszych tej sztuki początków aż do śmierci Cicognara. Zbiór rytowników włoskich jest zupełny, i zaczyna się od Monte santo di Dio, dzieła Bacio Baldini. W zbiorach rytowników francuzkich i niemieckich, widzimy niejaka przerwę, ale szczęściem ta pochodzi tylko z braku dzieł artystów drugiego i trzeciego rzędu. Katalog tych czerni i rycin, sporządzony jest przez PP. Zanetti i Abrizzi, którzy w uporządkowaniu poszli za systematem P. Duchêne, wyjąsnionym w dziele, noszącym tytuł *Essai sur les Nielles*, wydaném w Paryżu w 1826 r. Praca ich jest nad- der ciekawa, i dowodzi obszernej i gruntownej znajomości rzeczy.

Od dnia 1-go teraźniejszego miesiąca Kwietnia, zaczęła się prenumerata na 2-gi tego roku Kwartał gazety Kuryera Litewskiego. — Cena zwyczajna rubli srebrem 2 kop. 25.